विधेयकमा संशोधनको सूचना

(प्रतिनिधि सभा नियमावली, २०७९ को नियम ११२ सँग सम्बन्धित)

श्री सचिव,

प्रतिनिधि सभा, नेपाल

म प्रतिनिधि सभा नियमावली, २०७९ को नियम ११२ बमोजिम नियम ११३ को उपनियम (१) को शर्तका अधीनमा रही देहायको विधेयकमा देहाय बमोजिमको संशोधन पेश गर्न चाहन्छु ।

विधेयकको नाम : नेपाल विश्वविद्यालय विधेयक,२०७९

क्र.स.	विधेयकको				शंशोधनको व्यहोरा		
	दफा	उप दफा	खण्ड	उप खण्ड	हालको व्यवस्था	प्रस्तावित संशोधन	संसोधन गर्न पर्ने कारण
१	३	३			काठमाण्डौ उपत्यका बाहिर परिषद्ले तोकेको स्थानमा विश्वविद्यालय र त्यसको केन्द्रिय कार्यालय रहनेछ ।	काठमाण्डौ उपत्यका बाहिर वा भित्र नै परिषद्ले तोकेको स्थानमा सकेसम्म पहिले देखि नै खाली रहेका सरकारी भवनहरु प्रयोग हुने गरी विश्वविद्यालय र त्यसको केन्द्रिय कार्यालय रहनेछ ।	कैयौं सरकारी भवनहरु खालि भई प्रयोग नभएको अवस्थामा नयाँ भवन बनाउनु अघि बनिसकेका भवनको प्रयोगको सम्भावना भए गर्नुपर्ने ।
२	७	१	क		कुलपतिले संरक्षक परिषद्को अध्यक्षता गर्नेछ।	संरक्षक परिषद्को अध्यक्ष परिषद्का सदस्यहरु मध्ये बहुमतले मनोनित एक सदस्य हुनुपर्नेछ।	विधेयकले संरक्षक परिषद्को व्यवस्था गरेता पनि त्यसको अध्यक्षता कुलपति नै गर्ने भनिएको छ जबकी प्रचलनमा हेर्ने हो भने परिषदकै सदस्यहरु मध्ये एकजनालाई अध्यक्षमा नियुक्ति गर्ने गरिएको छ। - तर विधेयकमा परिषद्को अध्यक्ष हुने व्यवस्था गरिएको छैन। - मदन भण्डारी विज्ञान तथा प्रविधि विश्वविद्यालय ऐन, २०७९ को दफा ७(१४) मा पनि नेपाली नागरिक संरक्षकहरु मध्येबाट संरक्षक समितिले सभापतिको छनौट गर्नेछ भनेर व्यवस्था गरेको छ।
३	७	१	ज		विश्वविद्यालयलाई तोकिएको भन्दा बढी आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने दाताहरु संरक्षक परिषद्को सदस्य हुने	विश्वविद्यालयलाई तोकिएको भन्दा बढी आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने दाताहरु मध्ये परिषद्को सदस्य कति जना हुने भनेर संख्या तोकिनु पर्नेछ।	संरक्षक परिषदमा रहेका सम्पूर्ण सदस्यको संख्या तोकिएको छ तर यस खण्डमा रहेको आर्थिक सहयोग पुर्याउने दाताहरुको संख्या तोकिएको छैन।
४	७	७			संरक्षक परिषद्को सदस्य हुन चाहिने योग्यताको व्यवस्था	यस दफामा खण्ड (ङ) पछि निम्नलिखित खण्डहरु थपिएको छ। खण्ड (च): विश्वविद्यालयको विकास र संचालन क्षेत्रमा योगदान पुर्याएको। खण्ड (छ): शिक्षा तथा प्राज्ञिक क्षेत्रबाट आएका व्यक्तिहरुको लागि विगतमा साहित्यिक चोरी (Plagiarism) मा संलग्न नभएको। खण्ड (ज): शिक्षा तथा प्राज्ञिक क्षेत्रबाट आएका व्यक्तिहरुको लागि विभिन्न प्रतिष्ठित जर्नलहरुमा लेख प्रकाशित भएको।	विश्वविद्यालयको संरक्षकहरु ईमान्दार हुन, अनुसन्धानात्मक तथा प्राज्ञिक क्षेत्रबाट हुन विश्वविद्यालय कै प्रगतीको लागि आवश्यक रहेको।
५	११	१	क		उपकुलपति प्राज्ञिक परिषद्को संयोजक हुनेछ।	यस दफामा "उपकुलपति" को सट्टा "कुलपति" शब्द फेरिने	कुलपति शिक्षा र प्राज्ञिक पृष्ठभूमिबाट भएको कारणले र दफा ११ अनुसार गठन भएको प्राज्ञिक परिषद् मा कुलपतिलाई संयोजकको भूमिकामा राख्नु पर्दछ।

६	१३	१	क		उपकुलपति कार्यकारी परिषद्को संयोजक हुनेछ।	यस दफामा "उपकुलपति" को सट्टा "कुलपति" शब्द फेरिने	दफा १७ अनुसार कुलपतिलाई कार्यकारी भूमिकामा राख्ने प्रस्ताव गरे पश्चात दफा १३ अनुसार गठन भएको कार्यकारी परिषद् मा पनि कुलपतिलाई संयोजकत्वको भूमिका प्रदान गरिनु पर्छ।
७	१७	१			कुलपति विश्वविद्यालयको प्रमुख हुनेछ।	कुलपति विश्वविद्यालयको कार्यकारी प्रमुख हुनेछ।	शिक्षा तथा प्राज्ञिक पृष्ठभूमि बाटै कुलपतिको चयन हुने भएता पनि कुलपतिको पदलाई पुन: देखाबटी पदको रुपमा राख्न खोजेको देखियो। - कुलपतिलाई विश्वविद्यालयको प्रमुख हुने वयवस्था भएपनि दफा १८ अनुसार उपकुलपतिलाई विश्वविद्यालयको कार्यकारी प्रमुखको जिम्मेवारी दिईएको छ। - कुलपतिलाई विश्वविद्यालयको पुरा समय काम गर्ने प्रमुख प्राज्ञिक र कार्यकारी पदाधिकारीको भूमिकामा राख्नु पर्दछ र उपकुलपतिको खण्डमा आवश्यकता अनुसार एक भन्दा बढी उपकुलपति राख्न सकिन्छ।
८	३५	३(क)				दफा ३५ को उपदफा ३ पछि ३(क) थपिएको छ । विश्वविद्यालयको आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक आवश्यकताबारे कुनै स्वतन्त्र निकायले विस्तृत अध्ययन र अनुसन्धान गरी सो को आवश्यकता निर्धारण भएपश्चात् मात्र विश्वविद्यालयले कुनै रकम प्राप्त गर्न सक्नेछ।	विश्वविद्यालयको आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक आवश्यकताबारे विस्तृत अध्ययन र अनुसन्धान नगरी रकम प्रदान गर्न थालेमा अनावश्यक खर्च हुने सम्भावना भएकाले
९						दफा ४२ पछि एउटा अर्को दफा थपिएको छ। दफा ४२क: १) विश्वविद्यालयमा मूलधारका राजनीतिक दलसंग आवद्ध विद्यार्थी संगठन वा कुनै भातृ संगठनको दर्ता वा संचालन हुन दिइने छैन। २) उपदफा १ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विश्वविद्यालयको समग्र हक र हितको लागि स्वतन्त्र विद्यार्थी परिषद् दर्ता गर्न बाट कुनै रोक लाग्ने छैन। ३) स्वतन्त्र विद्यार्थी परिषद्को दर्ता र संचालन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।	विश्वविद्यालय अध्ययन अध्यापन गर्ने थलो हो। विश्वविद्यालयमा बाह्य राजनैतिक प्रभाव र हस्तक्षेपले गर्दा हरेक गतिविधि राजनैतिक स्वार्थले डोर्याइएको हुन्छ। विद्यार्थी मात्रै हैन प्राज्ञहरुपनि कुनै न कुनै पार्टीको झन्डामुनि बसेका हुन्छन्। यसले गर्दा विश्वविद्यालयहरुको अवस्था लथालिङ्ग भइसकेको अवस्था छ। यद्यपि विश्वविद्यालयको हक र हितको लागि विद्यार्थीको स्वतन्त्र समूह हुनुपर्दछ तर ति समूहहरु बाह्य राजनीतिसंग सम्बन्ध नरहेको र स्वन्त्र रुपमा विद्यार्थीहरुकै माझबाट विश्वविद्यालयको उन्नति, र विद्यार्थीहरुको भलो गर्ने उद्देश्यले बनेको हुनुपर्दछ।
१०						परिच्छेद ७ मा दफा ४९ पछि एउटा नयाँ दफा थपिएको छ। दफा ४९क: यो ऐनवमोजिम यस विश्वविद्यालयमा हुने अध्ययन अध्यापनको मोडेल प्रभावकारी देखिएमा अन्य विश्वविद्यालयले सोहि मोडेल अपनाउनु पर्नेछ।	कुनै एउटा राजनीतिक समुहको स्वार्थ सिद्दगर्ने हेतु नेपालमा विश्वविद्यालयका संख्या बढ्दो क्रममा छन् र अहिले भइरहेका सम्पुर्ण विश्वविद्यालयको अध्ययन अध्यापनको अवस्था सुधार गर्न, शिक्षण र अनुसन्धानमा सुधार गर्न पहलकदमी नगर्ने, भएका विश्वविद्यालय वर्षौंसम्म नेतृत्वहिन बनाउने काम बन्द हुनुपर्छ। त्यसैले परिच्छेद ७ मा यस सम्बन्धि नयाँ दफा थप गर्नुपर्छ।

(१) नाम, थर: सुमना श्रेष्ठ दस्तखत: क्र. स.: २५२ मिति: २०८० - ०४ - ०३